

Rok akademicki: 2020/2021

ID zajęć: 538257

ETAP: Semestr letni

Informacje ogólne:**Prowadzący:** dr hab. Bogusława Lachowska**Organizator:** Wydział Nauk Społecznych
Instytut Psychologii**Liczba godzin tygodni / semestr:** 2 / 30**Jezyk wykładowy:** Język polski**Kierunek studiów: Psychologia (stacjonarne jednolite magisterskie)****Lokalizacja w planach rocznych:** Rok II - Semestr 4**Punkty ECTS:** 5**Forma zaliczenia:** Egzamin**Cele przedmiotu:**

C1 – zdobycie wiedzy na temat struktury i wzorów relacji występujących w rodzinach w perspektywie rozwojowo-systemowej. C2 – nabycie umiejętności posługiwania się wybranymi podejściami teoretycznymi z zakresu psychologii do analizowania, interpretowania, wyjaśniania i wskazywania uwarunkowań ludzkich zachowań w grupie rodzinnej. C3 – nabycie świadomości znaczenia sfery psychicznej człowieka dla jakości jego funkcjonowania w obszarze rodziny oraz przekonania o potrzebie wspierania jednostek i rodzin w aspekcie ich kompetencji psychospołecznych.

Wymagania wstępne:

W1- posiadanie podstawowej wiedzy z zakresu psychologii

Efekty kształcenia dla przedmiotu:**WIEDZA**

K_W05 ma wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia w kontekście rodzinnym oraz rodzinnych czynników stymulujących/ utrudniających ten rozwój; posiada wiedzę na temat roli środowiska rodzinnego dla funkcjonowania jednostki;

K_W06 ma wiedzę dotyczącą społeczno-kulturowych podstaw zachowania człowieka w rodzinie i relacji społecznych w rodzinie; ma wiedzę na temat funkcjonowania rodzinnej grupy społecznej; ma wiedzę dotyczącą procesów komunikowania interpersonalnego członków rodziny oraz ich prawidłowości i zakłóceń;

UMIĘJĘTNOŚCI

K_U01 potrafi wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii oraz powiązanych z nią dyscyplin do analizowania i interpretowania zachowań członków rodzin; potrafi wskazać i opisać uwarunkowania (osobowe, społeczne oraz kulturowe) różnych zachowań człowieka w grupie rodzinnej oraz funkcjonowania rodziny jako grupy społecznej posługując się wybranymi podejściami teoretycznymi

KOMPETENCJE SPOŁECZNE (POSTAWY)

K_K04 ma świadomość znaczenia sfery psychicznej człowieka dla jakości jego funkcjonowania w obszarze rodziny; posiada przekonanie o potrzebie wspierania członków rodziny i rodzin w aspekcie ich kompetencji psychospołecznych. Dostrzega potrzebę odpowiedzialnego popularyzowania wiedzy z zakresu psychologii rodziny

Metody dydaktyczne:

Wykład z wykorzystaniem metod prezentacji audiowizualnej

Kryteria oceny i sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia:

Ocena bardzo dobra:

Wiedza: student ma dobrze ugruntowaną i uporządkowaną wiedzę o rozwoju człowieka w cyklu życia w kontekście rodzinnym oraz rodzinnych czynników stymulujących i utrudniających ten rozwój. Ma dobrze ugruntowaną i uporządkowaną wiedzę o społeczno-kulturowych podstawach zachowania człowieka w rodzinie i o relacjach społecznych w rodzinie oraz o funkcjonowania rodzinnej grupy społecznej. Ma dobrze ugruntowaną i uporządkowaną wiedzę o procesach komunikowania interpersonalnego członków rodziny.

Umiejętności: student umie poprawnie wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii oraz powiązanych z nią dyscyplin do analizowania i interpretowania zachowań członków rodziny

Kompetencje: student prezentuje ugruntowane i głębokie przekonanie o znaczeniu sfery psychicznej człowieka dla jakości jego funkcjonowania w obszarze rodziny oraz o potrzebie wspierania członków rodziny i rodzin w aspekcie ich kompetencji psychospołecznych. Wyraźnie dostrzega potrzebę odpowiedzialnego popularyzowania wiedzy z zakresu psychologii rodziny.

Ocena dobra:

Wiedza: student ma ugruntowaną i uporządkowaną wiedzę o rozwoju człowieka w cyklu życia w kontekście rodzinnym oraz o rodzinnych

czynników stymulujących i utrudniających ten rozwój. Ma ugruntowaną wiedzę o społeczno-kulturowych podstawach zachowania człowieka w rodzinie oraz na temat funkcjonowania rodzinnej grupy społecznej. Ma ugruntowaną wiedzę o procesach komunikowania interpersonalnego członków rodziny.

Umiejętności: student umie wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii oraz powiązanych z nią dyscyplin do analizowania i interpretowania zachowań członków rodziny

Kompetencje: student prezentuje przekonanie o znaczeniu sfery psychicznej człowieka dla jakości jego funkcjonowania w obszarze rodziny oraz o potrzebie wspierania członków rodziny i rodzin w aspekcie ich kompetencji psychospołecznych. Dostrzega potrzebę odpowiedzialnego popularyzowania wiedzy z zakresu psychologii rodziny.

Ocena dostateczna:

Wiedza: student ma niewielką wiedzę o rozwoju człowieka w cyklu życia w kontekście rodzinnym oraz o rodzinnych czynnikach stymulujących i utrudniających ten rozwój. Ma ograniczoną wiedzę o społeczno-kulturowych podstawach zachowania człowieka w rodzinie oraz o funkcjonowaniu rodzinnej grupy społecznej. Ma niewielką wiedzę o procesach komunikowania interpersonalnego członków rodziny.

Umiejętności: student w niewielkim stopniu umie wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii oraz powiązanych z nią dyscyplin do analizowania i interpretowania zachowań członków rodziny

Kompetencje: student prezentuje słabe przekonanie o znaczeniu sfery psychicznej człowieka dla jakości jego funkcjonowania w obszarze rodziny oraz o potrzebie wspierania członków rodziny i rodzin w aspekcie ich kompetencji psychospołecznych. W niewielkim stopniu dostrzega potrzebę odpowiedzialnego popularyzowania wiedzy z zakresu psychologii rodziny.

Ocena niedostateczna:

Wiedza: student nie ma wiedzy o rozwoju człowieka w cyklu życia w kontekście rodzinnym oraz rodzinnych czynników stymulujących i utrudniających ten rozwój. Nie ma wiedzy o społeczno-kulturowych podstawach zachowania człowieka w rodzinie oraz na temat funkcjonowania rodzinnej grupy społecznej. Ma niewielką wiedzę o procesach komunikowania interpersonalnego członków rodziny.

Umiejętności: student w niewielkim stopniu umie wykorzystać wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii oraz powiązanych z nią dyscyplin do analizowania i interpretowania zachowań członków rodziny.

Kompetencje: student prezentuje słabe przekonanie o znaczeniu sfery psychicznej człowieka dla jakości jego funkcjonowania w obszarze rodziny oraz o potrzebie wspierania członków rodziny i rodzin w aspekcie ich kompetencji psychospołecznych. W niewielkim stopniu dostrzega potrzebę odpowiedzialnego popularyzowania wiedzy z zakresu psychologii rodziny.

Treści programowe przedmiotu:

1. Rys historyczny zainteresowania kontekstem rodzinnym jednostki. Rozumienie procesów rodzinnych w aspekcie ujęcia systemowego. Poziomy analizy rodzinnej organizacji: poziom interakcyjny, relacyjny i symboliczny. Zasada całościowości w odniesieniu do rodziny i jej znaczenie dla zrozumienia funkcjonowania rodziny. Pojęcie granic rodzinnych i typy podsystemów. Hierarchizacja w rodzinie. Rodzaje przyczynowości cyrkularnej w rodzinie. Koncepcja ekwifinalności i ekwipotencjalności w odniesieniu do systemu rodzinnego. Wybrane modele teoretyczne funkcjonowania rodziny. Rodzina jako system społeczny zmieniający się w czasie i etapy w cyklu życia rodziny. Procesy separacji i indywidualizacji w rodzinie. Podstawowe zasady i metody badania rodziny. Zasady etyczne obowiązujące w czasie kontaktu z rodziną i jej członkami. Podstawowe zasady bezpieczeństwa i higieny pracy psychologa rodziny oraz jego odpowiedzialności prawnej.

Literatura:

Literatura obowiązkowa:

1. Plopa M. (2005). Psychologia rodziny: teoria i badania, Elbląg: Wydawnictwo Elbląskiej Uczelni Humanistyczno-Ekonomicznej
2. Rostowska T. (2009). Psychologia rodziny. Małżeństwo i rodzina wobec współczesnych wyzwań, Warszawa: Difin
3. Rostowski J. (1987). Zarys psychologii małżeństwa. Warszawa: PWN
4. Goldenberg H., Goldenberg I. (2004). Terapia rodzin, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego
5. de Barbaro B., (red.) (1994). Wprowadzenie do systemowego rozumienia rodziny, Kraków
7. Lachowska B. (2014). Pozytywna psychologia rodziny – w teorii i praktyce. W: I. Janicka, H. Liberska (red.). Psychologia rodziny, s. 555- 583, Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN SA
8. Lachowska B., Ludwikowska K. (2015). Kryzys w wymiarze rodzinnym – rodzina w obliczu utraty. W: Chyczewska A. i Kijowska I. M. (red.). Człowiek w obliczu kryzysu. Kryzys w perspektywie interdyscyplinarnej. Elbląg: Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły zawodowej w Elblągu, s. 105 – 118.
9. Lachowska B. (2015). Style i efekty rozwiązywania konfliktów w relacji rodziców z adolescentami a przekonanie adolescentów o skuteczności rodziny. W: D. Borecka-Biernat, M. Cywińska (red.). Konflikt społeczny w perspektywie socjologicznej i pedagogiczno-psychologicznej. Wybrane kwestie. s. 205-221, Warszawa, Difin SA
10. Lachowska B., Grygielski M. (red.), (1999). W świecie dziecka, Lublin: RW KUL.

Literatura uzupełniająca:

1. M. Braun-Gałkowska, 1992, Analiza systemów rodzinnych osób zadowolonych i niezadowolonych z małżeństwa, Lublin
2. M. Braun-Gałkowska, 2008, Psychologia domowa, Wydawnictwo KUL, Lublin
3. M. Braun-Gałkowska, 1994, W tę samą stronę. Książka dla nauczycieli o wychowaniu i lekcjach wychowawczych, Warszawa
4. Borecka-Biernat D. (red.) (2010), Sytuacje konfliktu w środowisku rodzinnym, szkolnym i rówieśniczym, Warszawa: Difin
5. Tryjarska B. (red.) (2010). Bliskość w rodzinie. Więzy w dzieciństwie a zaburzenia w dorosłości. Warszawa: Wydawnictwo naukowe Scholar
6. Heszen I., Sęk H. (2007). Rodzinne koncepcje chorób i dysfunkcji rodzinnych w podejściu systemowym, w: I. Heszen, H. Sęk, Psychologia zdrowia, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN
- Lachowska, B. (2018). Rodzina – tu powstaje człowiek: w trosce o życie powstające w rodzinie. Kwartalnik Naukowy Fides et Ratio, 1(33), 102-114.